

РЕШЕНИЕ

№ 14190

гр. София, 08.08.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 16 състав,
в публично заседание на 12.06.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Ралица Романова

при участието на секретаря Елица Делчева, като разгледа дело номер **3990** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.145 - 178 АПК, във връзка с чл. 118 от Кодекса за социално осигуряване (КСО).
Образувано е по жалба с вх. № 15586 от 19.04.2024 година, подадена от М. С. Й., ЕГН [ЕГН], с адрес: [населено място], [улица], ет. 5, ап. 13, подадена чрез пълномощника си адв. А. Т. срещу Решение № 2153-21-52/19.03.2024 година на директора на Териториално поделение на Националния осигурителен институт (НОИ) - С., с което е оставена без уважение жалбата й срещу Разпореждане № [ЕГН]/7 от 30.09.2022 г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване, с което на основание чл. 74, ал. 1 от КСО и Регламент № 883/2004 й е отпусната лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване.
В жалбата се излагат доводи, че обжалваното решение е издадено при съществени нарушения на административнопроизводствените правила, в противоречие с материалноправните разпоредби и в несъответствие с целта на закона.
Според жалбоподателката за начална дата на придобиване на правото на пенсия за инвалидност КСО определя датата на инвалидизирането. Счита, че при определяне на размер на пенсията административният орган (АО) не е взел предвид, че жалбоподателката е извършила промяна на осигуряването, като е прехвърлила средствата си от УПФ на О.. Излага доводи, че АО е направил изчисленията за определянето на размера на пенсията на базата на грешен осигурителен доход, което е довело до неправилно определяне на размера на пенсията. Направено е искане за отмяна на решението на директора на ТП на НОИ С.-град, като преписката бъде

върната на административния орган за произнасяне съгласно дадените указания от съда по прилагането на материалния закон.

В съдебно заседание по делото жалбоподателката се представлява от адвокат Т., който изразява искане жалбата да бъде уважена като основателна и да бъде върната преписката на административния орган за ново разглеждане. Счита, че при определяне на размера на пенсията административният орган не е взел предвид, че М. Й. е извършила промени на осигуряването си, а именно е прехвърлила средствата си от Универсален пенсионен фонд на О.. Претендира разноси, съгласно списък.

Ответникът – директорът на ТП на НОИ С.-град, се представлява по делото от упълномощен процесуален представител – юрк. М., която оспорва жалбата по мотиви, изложени в оспореното решение. Излага съображения, че началната дата на пенсията е определена при стриктно спазване на чл. 94, ал. 3 КСО, а по отношение на твърдения в жалбата за неправилно определяне на процентните добавки по чл. 75, ал.3 за признат осигурителен стаж излага довод, че процентни добавки се следват само за годините и пълните месеци осигурителен стаж. Претендира юрисконсултско възнаграждение. Прави възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение. Административен съд София-град, след като обсъди доводите на страните и събраните по делото доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

От М. С. Й. е подадено Заявление № 2112-21-3114 от 21.09.2022 г. на ТП на НОИ С.-град, с което е поискано отпускане на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване (ИОЗ), във връзка с ЕР № 90273/162 от 24.08.2022 г. на ТЕЛК с определен процент трайно намалена работоспособност (ТНР) 50 % и дата на инвалидизиране – 21.06.2022 г.

С Разпореждане № [ЕГН]/7 от 30.09.2022 г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване, на основание чл. 74, ал. 1 от КСО и Регламент № 883/2004 на М. С. Й. е отпусната лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване в размер на 814.56 лв.

При обжалване на Разпореждане № [ЕГН]/7 от 30.09.2022 г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване по административен ред, същото е оставено без уважение с Решение № 2153-21-52/19.03.2024 г. на директора на ТП на НОИ - С..

Решението на директора на ТП на НОИ е връчено на жалбоподателката на 28.03.2024 г.

По делото, като писмени доказателства са приети документите, представени с административната преписка.

При така установената фактическа обстановка, съдът прави следните правни изводи: Жалбата срещу оспорваното Решение № 2153-21-52/19.03.2024 г. на директора на ТП на НОИ – С.-град е подадена по пощата на 11.04.2024 г., видно от клеймото на приложения пощенски плик, в срока по чл. 118, ал. 1 от КСО, от лице с право и интерес от обжалване, поради което е процесуално допустима и следва да бъде разгледана по същество.

Разгледана по същество жалбата е неоснователна.

Съгласно чл. 168, ал. 1 АПК съдът преценява законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания по чл. 146 АПК, а именно: дали актът е издаден от компетентен административен орган и в установената форма, спазени ли са административнопроизводствените правила и материално-правните разпоредби по издаването му, съобразен ли е актът с целта на закона.

Предмет на съдебен контрол в настоящото производство е Решение № 2153-21-52/19.03.2024 г. на директора на Териториално поделение С. на Националния осигурителен институт. Същото е издадено от компетентен орган, на основание чл. 117, ал. 1 от КСО. По реда на чл. 117, ал. 3 от КСО ръководителят на териториалното поделение се произнася по жалбите или исканията с мотивирано решение в едномесечен срок от получаването им. Оспореното решение, както и потвърденото с него разпореждане отговарят на изискванията за форма съгласно чл. 117, ал. 5 КСО, във връзка с чл. 59, ал. 2 АПК. Посочени са фактически и правни основания за издаването им. Не се констатира съществени нарушения на административнопроизводствените правила, които да са от такова естество и интензитет, че да рефлектират върху валидността и обосноваването на упражнената компетентност.

Между страните по делото не се спори относно факти. Спорът е правен и се свежда до следното:

- началната дата на придобиване на правото на пенсия за инвалидност;
- размерът на осигурителния стаж, съгласно чл. 75, ал. 2 КСО;
- изчисляването на индивидуалния коефициент с оглед на промяна на осигуряването чрез прехвърляне на средства от Универсален фонд във фонд „Пенсии“ от дата 14.11.2023 г.

Правната регламентация на пенсиите за инвалидност се съдържа в разпоредбите на Глава Шеста, Раздел II КСО. Нормата на чл. 71 КСО посочва, че лицата имат право на пенсия за инвалидност, когато са загубили напълно или частично работоспособността си завинаги или за продължително време. Пенсията се определя на лица с 50 и над 50 на сто трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане – чл. 72 КСО. Разпоредбата на чл. 73 КСО определя началната дата и срок на пенсията. Според ал. 1 правото на пенсия за инвалидност се поражда от датата на инвалидизирането, а за слепите по рождение и за ослепелите преди постъпване на работа - от датата на заявлението по чл. 94. Пенсията за инвалидност се отпуска за срока на инвалидността (ал. 2), а на лицата, навършили възрастта по чл. 68, ал. 1, тя се отпуска пожизнено (ал. 3).

Съгласно разпоредбата на чл. 94, ал. 1 от КСО пенсиите се отпускат от датата на придобиване на правото, ако заявлението с необходимите документи е подадено в 2-месечен срок от тази дата. Ако документите са подадени след изтичане на 2-месечния срок от придобиване на правото, пенсиите се отпускат от датата на подаването им. За пенсиите за инвалидност е предвиден специален ред, нормативно установен в чл. 94, ал. 3 от КСО, като тя не е в кумулативна обусловеност с основанията по чл. 94, ал. 1 от КСО. Инвалидизирането като правнорелевантен факт се установява и удостоверява с ЕР от компетентния орган, който извършва експертизата на работоспособността. С посоченото експертно решение се определя датата на инвалидизиране, а до този момент за освидетелстваното лице е обективно невъзможно да упражни правото си да поиска пенсия за инвалидност, както и социална пенсия за инвалидност.

Условията, на които трябва да отговаря осигуреното лице, за да придобие право на пенсия за инвалидност поради общо заболяване са регламентирани в разпоредбата на чл. 74 КСО, като в конкретния случай между страните няма спор, че М. С. Й. е придобила това право и отговаря на изискванията на чл. 71 и чл. 72 КСО. Датата на инвалидността е определена с ЕР на ТЕЛК - 21.06.2022 г. Решението на органа по

медицинска експертиза е от 24.08.2022 г. (л. 13). Получено е от освидетелстваното лице на 24.08.2022 г. Не е обжалвано. Потвърдено е с решение на медицинската комисия по чл. 98, ал. 4 КСО (л. 14) от 16.09.2022 г., а заявлението за отпускане на пенсията за инвалидност поради общо заболяване е подадено от правоимащото лице на 21.09.2022 г. При тези данни несъгласието между страните е по въпроса от кога следва да се изплаща на лицето отпуснатата му лична пенсия по чл. 74 КСО.

Заключението на административния орган, че това следва да е датата на подаване на заявлението за освидетелстване до ТЕЛК – 28.06.2022 г., е обосновано и правилно. То е съобразено с разграничението, което законодателят прави между придобиването на субективното право (обвързано с датата на инвалидизирането – А.: чл. 73, ал. 1 КСО) от неговото надлежно упражняване - с подаване на съответното заявление пред компетентния орган, извършващ медицинската експертиза на работоспособността.

Според разпоредбата на чл. 94, ал. 1 КСО пенсиите и добавките към тях се отпускат от датата на придобиване на правото, ако заявлението с необходимите документи е подадено в 2-месечен срок от тази дата. Ако документите са подадени след изтичане на 2-месечния срок от придобиване на правото, пенсиите и добавките към тях се отпускат от датата на подаването им.

За пенсиите за инвалидност е предвиден специален ред, установен с разпоредбата на чл. 94, ал. 3 КСО в приложимата редакция - ДВ, бр. 102 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г. Посочената норма предвижда, че извън случаите по ал. 1 пенсия за инвалидност и/или добавка за чужда помощ се отпуска от датата на подаване от лицето на заявление-декларация до териториалната експертна лекарска комисия (ТЕЛК), но не по-рано от датата на инвалидизиране, съответно - от датата на определяне на потребността от чужда помощ, ако необходимите документи за пенсиониране са подадени в териториалното поделение на Националния осигурителен институт в едномесечен срок от изтичане на срока за обжалване на експертното решение на ТЕЛК или на Националната експертна лекарска комисия (НЕЛК) по отношение на правоимащото лице.

Двете разпоредби – ал. 1 и ал. 3 на чл. 94 КСО, предвиждат две хипотези за определяне на началната дата на съответния вид отпусната пенсия и не следва да се прилагат изолирано. Те са в отношение на субсидиарност. Нормата на чл. 94, ал. 1 КСО е свързана със спазване на двумесечния срок, считано от датата на придобиване на правото на пенсия, в който срок лицето следва да подаде заявление и да представи към него изискуемите документи за преценка на правото. Втората хипотеза на ал. 3 е по-благоприятна и включва случаите, когато заявлението с необходимите документи е подадено в по-кратък, едномесечен срок от влизане в сила на ЕР на ТЕЛК по отношение на правоимащото лице. В този случай пенсията се отпуска от датата на подаване на заявление-декларация до ТЕЛК, но не по-рано от датата на инвалидизиране. Т.е. независимо, че за пенсиите за инвалидност е предвиден специален ред за определяне на началната дата на изплащането им, неспазването на срока по чл. 94, ал. 3 КСО не изключва приложението на общата разпоредба на чл. 94, ал. 1 КСО.

В конкретния случай двумесечния срок по чл. 94, ал. 1 КСО започва да тече от датата на придобиване на правото, а именно от 21.06.2022 г. и изтича на 21.08.2022 г. Безспорно в случая заявлението за пенсиониране е подадено на 21.09.2022 г., което е след изтичане на преклузивния срок по чл. 94 КСО. В тази връзка, пенсията не може да бъде отпусната от датата на придобиване на правото (21.06.2022 г.), поради

неподадено заявление за пенсиониране в 2 месечен срок от тази дата, а именно до 21.08.2022 г.

На следващо място е безспорно по делото, че ЕР № 90273/162 от 24.08.2022 г. на ТЕЛК, е получено на 24.08.2028 г. от М. Й., като срокът му за обжалване е регламентиран в чл. 112, ал. 1, т. 3 от Закона за здравето, според който обжалванията и възраженията от страна на заинтересованите лица и органи (освидетелстваните, осигурителите, НОИ, Агенцията за социално подпомагане, Агенцията за хората с увреждания и органите на медицинската експертиза на работоспособността) се правят срещу решенията на ТЕЛК в 14-дневен срок от получаването им пред НЕЛК. В тази връзка, срокът за обжалване на ЕР № 90273/162 от 24.08.2022 г. на ТЕЛК е изтекъл на 07.09.2022 г. От тази дата е тече едномесечният срок по чл. 94, ал. 3 от КСО, като същият изтича на 07.10.2022 г. В случая заявлението за пенсиониране с приложени изискуемите документи е подадено на 21.09.2022 г., което е в преклузивния едномесечен срок по чл. 94, ал. 3 от КСО, поради което в случая пенсията обосновано и правилно е отпусната от датата на подаване от лицето на заявление-декларация до ТЕЛК, а именно - 28.06.2022 г.

По отношение на доводът на жалбоподателката, че неправилно е зачетен осигурителен стаж в размер на 22 години 03 месеца, вместо 22 години 04 месеца съгласно чл. 75, ал. 2 от КСО, съдът приема следното:

Съгласно разпоредбата на чл. 72 от КСО пенсия за инвалидност се определя на лица с 50 и над 50 а сто трайно намалена работоспособност /вид и степен на увреждане.

В чл. 74, ал. 1 от КСО е регламентирано, че осигурените придобиват право на пенсия за инвалидност поради общо заболяване, ако са загубили работоспособността си и имат осигурителен стаж, придобит до датата на инвалидизирането, а за слепите по рождение и за ослепелите преди постъпване на работа - до датата на заявлението по чл. 94 от КСО .

Съгласно чл. 74, ал. 1, т. 4 осигурените лица придобиват право на пенсия за инвалидност поради общо заболяване, ако са загубили работоспособността си и имат осигурителен стаж от 5 години, придобит до датата на инвалидизирането за лицата над 30-годишна възраст.

Според цитираната по-горе разпоредба на чл. 74, ал. 1, т. 4 от КСО, за да имат право на пенсия за инвалидност поради общо заболяване лицата трябва да са осигурени. За отпускане на пенсия за инвалидност поради общо заболяване задължително условие за лицата, които към датата на инвалидизирането са над 30-годишна възраст, е и да имат 5 години осигурителен стаж, придобит до датата на инвалидизирането.

Съгласно § 1, ал. 1, т. 3 от ДР на КСО, „осигурено лице“ е физическо лице, което извършва трудова дейност, за която подлежи на задължително осигуряване по чл. 4 и чл. 4а, ал. 1, и за което са внесени или дължими осигурителни вноски. Осигуряването на лицето, което е започнало трудова дейност съгласно чл. 10, продължава и през периодите по чл. 9, ал. 2, т. 1 - 3 и 5. Следователно, за да се счита едно лице за осигурено е необходимо по отношение на него да са налице едновременно следните условия: да извършва трудова дейност, която е основание за осигуряване по чл. 4 и чл. 4а, ал. 1 от КСО и да са внесени или дължими осигурителни вноски върху възнаграждение.

Съгласно новата редакция на чл. 75, ал. 1 КСО /от 25.12.2021 г. /, размерът на пенсията на ИОЗ се определя, като доходът, от който се начислява пенсията, се умножи с коефициент 1, 35 за всяка година осигурителен стаж и съответната

пропорционална част от процента за месеците осигурителен стаж.

Видно от ЕР на ТЕЛК № 90273/162 от 24.08.2022 г., датата на инвалидизиране на М. Й. по причина общо заболяване е 21.06.2022 г.

С оглед на обстоятелството, че органът по пенсионно осигуряване действа при условията на обвързана компетентност, както и с оглед на факта, че единствено органите на медицинската експертиза са компетентни да се произнасят относно датата на инвалидизиране, пенсионният орган правилно и законосъобразно е извършил преценка на правото на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване на жалбоподателя, съобразно определената от органите на медицинската експертиза дата на инвалидизиране по причина общо заболяване.

Предвид предпоставките в разпоредбите на чл. 73 и чл. 74 от КСО, жалбоподателката е придобила право на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване защото отговаря на условието за наличие на осигурителен стаж най-малко 5 години, т.к. като към датата на инвалидизиране е на възраст, над 30 години, а именно има навършена възраст 42 години, 08 месеца и 05 дни.

Съгласно чл. 9, ал. 1. т. 1 от КСО осигурителният стаж се изчислява в часове, дни, месеци и години. За осигурителен стаж се зачита времето, през което лицата по чл. 4, ал. 1, т.1 са работили при пълното законоустановено за тях работно време, ако са внесени или дължими осигурителните вноски върху полученото, начисленото и неизплатеното, както и неначисленото възнаграждение, но не по-малко от минималния осигурителен доход по чл. 6, ал. 2, т. 3 за съответната професия; когато лицето е работило при непълно работно време, осигурителният стаж се зачита пропорционално на законоустановеното работно време.

В тази връзка, видно от разпореждане №[ЕГН]/7 от 30.09.2022 г. на М. Й. е признат осигурителен стаж по чл. 75, ал. 1 КСО до датата на инвалидизирането от 12 г., 00 м. и 00 д., а по чл. 75, ал. 2 от КСО в размер на 22 години 03 месеца.

Признатият осигурителен стаж на жалбоподателката по чл. 75, ал. 1 КСО от 12 г. е умножен по 1.35% и е получен 16.20 %.; Признатият осигурителен стаж на жалбоподателката по чл.75, ал. 2 КСО е 22 г. 03 м. е умножен по 1.35 % и е получен 30.4 %.; Процентите признат осигурителен стаж в зависимост от процента намалена работоспособност са 30.04 умножен по коефициент от 0,5 (за трета група инвалидност) и е получен 15.02 %.; Процентите осигурителен стаж съгласно чл. 75 КСО е 31.22 % (сбор на проценти от осигурителен стаж и признат стаж).

Видно от текста на жалбата М. С. Й. не оспорва конкретните изчисления на пенсионния орган. Възраженията ѝ са относно изчисления стаж по реда на чл. 75, ал.2, изр.първо от КСО. Съгласно тази разпоредба когато към датата на инвалидизирането осигуреното лице е на възраст, по-ниска от възрастта по чл. 68, ал. 1, разликата между възрастта му, но не по-рано от навършване на 16 години и възрастта по чл. 68, ал. 1 се признава за осигурителен стаж. Признатият по този ред стаж на М. Й. е 22 години и три месеца, като жалбоподателката претендира признаване на стаж от 22 г., и четири месеца. Неоснователни са развитите доводи в жалбата, че административният орган е изчислил стажът по чл. 75, ал.2 от КСО на основание датата на отпускане на пенсията, а не датата на инвалидизиране. М. С. Й. е [дата на раждане] Към датата на инвалидизиране – 21.06.2022 г. нейната възраст е била 42 г. 8

месеца и 5 дни, точно колкото е изчислено и от административния орган, видно от текста на оспореното решение. Следователно при изчисляването на стажа по чл. 75, ал.2 от КСО е взета предвид датата на инвалидизиране, а не датата, от която е отпусната пенсията.

Възрастта регламентирана с 68, ал.1 от КСО е 65 години. Разликата между възрастта на М. Й., към датата на инвалидизиране от 42 години, 8 месеца и 5 дни и тази регламентирана възраст е 22 години, 03 месеца и 25 дни. Следователно, не са изпълнени четири месеца, както се твърди от жалбоподателката. Видно от редакцията на разпоредбата на чл. 68, ал.1 от КСО възрастта се изчислява в години и месеци, поради което и разликата между тази възраст и възрастта към датата на инвалидизиране е в периоди от години и месеци. При липсата на изпълнени в цялост четири месеца, както бе посочено, правилно е приет стаж от 22 години и три месеца.

На следващо място, по отношение на промяна на осигуряване чрез прехвърляне на средства от Универсален фонд във фонд „Пенсии“ от дата 14.11.2023 г., съдът приема следното:

Според чл. 46, ал. 1 КСО осигурените в универсален пенсионен фонд лица имат право да изберат да променят осигуряването си от универсален пенсионен фонд във фонд „Пенсии“, съответно във фонд „Пенсии за лицата по чл. 6“, с увеличена осигурителна вноска в размера на осигурителната вноска за универсален пенсионен фонд не по-късно от 5 години преди възрастта им по чл. 68, ал. 1 и ако не им е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст.

Съгласно чл. 70, ал. 11 КСО в относимата редакция, осигурителният доход, от който се изчислява индивидуалният коефициент на лице, родено след 31 декември 1959 г., не се намалява, когато към датата на постановяване на разпореждането за отпускане на пенсията лицето е с променено осигуряване по чл. 46 КСО. Жалбоподателката е променила осигуряването си по чл. 46 КСО на 14.11.2023 г., а датата на разпореждането за отпускане на пенсия е от 30.09.2022 г. Когато лице, на което е отпусната лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване е с променено осигуряване по чл. 46 от КСО, извършено след отпускането на инвалидната пенсия/последното ѝ преизчисляване, както е в случая, липсва нормативно основание изчисленият при отпускането на пенсията/последното ѝ преизчисляване индивидуален коефициент да бъде преизчислен без намаление на осигурителния доход от който е определен.

Правилно пенсията на жалбоподателката е изчислена с намален коефициент, съобразно предвиденото в чл. 70. ал. 11 КСО, тъй като към 14.11.2023 г., (дата на смяна на осигуряването по чл. 46 от КСО) тя вече има отпусната пенсия по Разпореждане № [ЕГН]/7 от 30.09.2022 г. При тези констатации промяната на осигуряването от страна на жалбоподателката е извършена след отпускане на пенсията за инвалидност.

При така установеното, настоящият съдебен състав намира, че ответникът правилно е и приложил относимите към спора материалноправни норми и правилно е определил размера на личната пенсия за инвалидност поради общо заболяване на жалбоподателката.

Съобразно изложеното съдът намира, че оспореният административен акт е

издаден от компетентен орган, в рамките на правомощията му, при липса на съществени нарушения на административнопроизводствените правила, в съответствие с материалните разпоредби и целта на закона, поради което жалбата се явява неоснователна и следва да се отхвърли.

С оглед изхода на спора, съдът намира за основателна претенцията на процесуалния представител на ответника за присъждане на юрисконсултско възнаграждение, като с оглед правната и фактическа сложност на делото намира, че жалбоподателят следва на основание чл. 78, ал. 8 от ГПК вр. чл. 37 от ЗПП вр. чл. 24 от Наредбата за заплащане на правната помощ да заплати на ответника юрисконсултско възнаграждение в размер на 100 лв.

По изложените съображения и на основание чл. 118, ал. 3 КСО във връзка с чл. 172, ал. 2 от АПК, Административен съд София град, III отделение, 16 - ти състав

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ жалбата на М. С. Й., ЕГН [ЕГН], срещу Решение № 2153-21-52/19.03.2024 година на директора на Териториално поделение на Националния осигурителен институт - С., с което е оставена без уважение жалбата ѝ срещу разпореждане № [ЕГН]/7 от 30.09.2022 г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване.

ОСЪЖДА М. С. Й., ЕГН [ЕГН], с адрес: [населено място], [улица], ет. 5, ап. 13 да заплати на Териториално поделение на НОИ- С. град юрисконсултско възнаграждение в размер на 100 (сто) лв.

Решението подлежи на касационно обжалване в 14-дневен срок от съобщението му пред Върховен административен съд.

СЪДИЯ: